

ชีวิตранทต.....นางผีเสื้อยักษ์รักสลาย.....ในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี

นำเสนอเมื่อ : 18 มิ.ย. 2552

นางผีเสื้อสมุทรเป็นตัวละครจากวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ที่คนรู้จักกันมากที่สุดตัวหนึ่งในวรรณคดีไทยทั้งหมด แม้จะไม่มีบทบาทมากนักในเรื่อง แต่ก็ถือเป็นต้นเหตุของเรื่องราวทั้งหมด อีกทั้งมีร่างกายสูงใหญ่ รูปร่างอัปลักษณ์ ทำให้คนจดจำนางได้มากขึ้น แต่ก็มักจะจดจำในแง่ร้าย โดยเฉพาะในความอัปลักษณ์ของนาง จนถึงกับมีคำเปรียบเทียบกับว่า "ผู้หญิงคนไหนอ้วนและตัวใหญ่อย่างกับผีเสื้อสมุทร" ภาพจำที่น่ากลัวซึ่งแลวนางผีเสื้อสมุทรมีชีวิตรักที่นางสสารมาก คงโทษใครไม่ได้ นอกจากตัวนางเองที่หลงรักพระอภัยมณี จนต้องรักสลายอย่างนี้ เพื่อเป็นการรำลึกถึงสุนทรภู่ จินตกรวิเอกผู้ปั้นนางผีเสื้อสมุทรขึ้นมา วันนี้เอาชีวิตранทตของนางมาเล่าให้ฟังคะ นางสสารจริงๆ

วันหนึ่ง นางผีเสื้อ ออกจากถ้ำไปเที่ยวหาอาหารกินตามปกติ โดยเอาหินแผ่นใหญ่ปิดปากถ้ำไว้ สิ้นสมุทร ซึ่งต้องอยู่แต่ในถ้ำเหมือนกัน ก็เฝ้าดูแล พระอภัยมณี จนหลับไปแล้ว จึงวิ่งเล่นอยู่ในถ้ำจนเลยไปถึงปากถ้ำ ด้วยความซุกซนก็ลองผลักแผ่นหินที่ปิดปากถ้ำอยู่ ความที่มีเรี่ยวแรงผิเด็กธรรมชาติหลายเท่าหินนั้นก็เขยื้อนและล้มลงไป ทำให้มองเห็นหาดทรายอันสวยงาม มีทองทะเลกว้างขวางออกไปสุดสายตา ซึ่งไม่เคยเห็นมาก่อน จึงวิ่งออกไปเล่นนอกถ้ำ เล่นทรายพอใจแล้วก็โดดลงไปทะเล ก็สามารถว่ายน้ำและดำน้ำได้ เช่นเดียวกับมารดา ทั้งวงไวแข็งแรง เทียวไล่จับปลาใหญ่มาขี้เล่นได้

จนกระทั่งไปเจอเงือกซึ่งตัวเป็นคนมีหางเป็นปลา เห็นแปลกประหลาดดี จึงจับตัวลากขึ้นมาบนหาด แล้วก็ลากเข้าไปในถ้ำให้บิดาดูว่าเป็นตัวอะไร พระอภัยก็ตกใจที่สิ้นสมุทรออกไปนอกถ้ำได้ ถ้านางผีเสื้อรูปร่างก็คงจะต้องตายกันทั้งพ่อลูกเป็นแน่ สิ้นสมุทรก็สงสัยว่าทำแค่นี้ เหตุใดแม่จะดูร้ายขนาดนั้น พระอภัยจึงเล่าเรื่องเดิมให้ลูกฟัง สิ้นสมุทรจึงรู้ความจริงว่าแม่นั้นเป็นยักษ์ แต่ที่เห็นทุกวันนั้นได้แปลงเป็นมนุษย์แล้ว

ฝ่ายเงือกที่ถูกจับมานั้น เป็นชายชราอายุห้าร้อยแปดสิบปีเศษ เมื่อรู้ว่าพระอภัยกำลังเดือดร้อน จึงขอชีวิตไว้และจะยอมรับใช้ทุกอย่าง พระอภัยก็ปรึกษาเรื่องภูมิประเทศในทองทะเลแถบนี้ เงือกผู้เฒ่าก็บอกหนทางว่า ถ้าไปทางเหนือ จะถึงภูเขามหิงสิงขร ไปทางใต้ถึงเกาะแก้วพิสดาร ต้องเดินทางถึงเจ็ดเดือน ตลอดเขตแดนนี้ไม่มีบ้านเมือง นอกจากจะมีสำเภจากเกาะลังกา แล่นผ่านมาบางเป็นบางปี

ถ้ามีเรือแตกก็ลอยคอไปอาศัยพระฤาษีที่เกาะแก้วพิสดาร พระฤาษีองค์นี้มีอายุประมาณพันเศษ มีฤทธิ์อำนาจปราบภูติพรายทั้งหลายได้ ถ้านี้ไปอาศัยอยู่ก็จะปลอดภัย เพราะนางผีเสื้อเข้าไปรบกวนไม่ได้ แต่หนทางก็ไกลไม่ถนัดถอยโยชน ถ้าวัวเงือกจะว่ายน้ำพาไป ก็จะต้อง เดินทางถึงเจ็ดวันเจ็ดคืน ส่วนนางผีเสื้อนั้นก็มีกำลังมาก ไล่ตามประมาณสามวันก็ทันกันจะต้องหาหนทางหลอก ใหญ่นางไปคางในปากองสักร่องสามวันจึงจะพอหนีพ้นไปได้ พระอภัย ดีใจให้ สิ้นสมุทรช่วยพาเงือกไปส่งลงน้ำ แล้วกลบเกลื่อนร่องรอยเสียให้เรียบร้อย ก่อนที่จะกลับมาอยู่ในถ้ำ ก็ปิดปากถ้ำเสียตามเดิม

ฝ่ายนางผีเสื้อกลับมาตอนเย็น ก็เข้าป่าหาผลไม้มา ๑ ชนิด มาฝากลูกผีเสื้อเป็นอาหารเย็น แต่ตนเองนั้นกินปลาในท้องทะเลมาอิ่มแล้ว ทั้งสองพ่อลูกกินอาหารแล้วก็นอนหลับไป ส่วนนางผีเสื้อนอนไม่หลับกระสับกระส่ายอยู่จนเกือบรุ่งสาง จึงรีบไปและฝันว่าเทวดาประจำเกาะนี้ มาทำลายถ้ำที่อาศัย ทั้งทุบตีนางให้เจ็บปวดแล้วควักเอาดวงตาของนางไปเสียด้วย ก็ตกใจตื่นเลาความฝันให้สามีฟัง

พระอภัยได้ออกาสก็ว่า ฝันครั้งนี้ร้ายนักอาจถึงที่ตาย แล้วก็ร้องให้รำพันว่า ถ้าไม่มีนางผีเสื้อแล้ว ตูนกับลูกก็จะไม่มีที่พึ่งอาศัยจะอยู่ต่อไปได้อย่างไร แล้วแนะนำให้ไปเสาะหาเคราะห์ ด้วยการรอดอาหารอยู่ที่เชิงเขาเป็นเวลาสามวันสามคืน จึงจะหมดเคราะห์ นางผีเสื้อก็ยินดีทำตามด้วยความรักลูกรักผีเสื้อ มีไฉระแวงสงสัยอะไร

พอเช้าขึ้น นางผีเสื้อเข้าป่าไปแล้ว พระอภัยก็หอบปีชวณลูกเปิดประตูถ้ำออกไปที่ชายหาด เจือกเฒ่าก็พาเจือกเมียและลูกสาวมาคอยตามรับน้ำและให้พระอภัยขี่คอตนเอง สิ้นสมุทรรก็ขี่คอเมีย ลูกสาวก็ตามไปข้างหลัง วายน้ำไปทั้งวันทั้งคืนแหวะหาผลไม้กินตามเกาะเล็กเกาะน้อย โดยไม่ยอมหยุดพักเลย

พอครบสามวันนางผีเสื้อกลับมาถึงถ้ำด้วยความหิวโหยและอ่อนเพลีย ก็ไม่พบสองพ่อลูกทั้งปีก็หายไปด้วย จึงรู้ว่าได้พากันหลบหนีไปเสียแล้ว นางก็ร้องไห้เสียใจพุ่มพายน้ำตูกิ่งเกลือกจนสลบไป พอฟื้นขึ้นมาก็มีความโกรธแค้น รีบออกติดตามพระอภัยและลูกชายไปทางทิศใต้ ตามที่พวกผีพรายลูกน้องบอกเล่า และว่าที่ไม่กล้าขัดขวางนั้น ก็เพราะเกรงกลัวฤทธิ์ของสิ้นสมุทรร

"นางผีเสื้อเหลือโกรธโลดทะลึ่ง โดดดังหนึ่งยุคนธรขุนไศล

ลุยทะเลโครมครามตามออกไป สมุทรรไทแทบจะล่มถล่มทลาย

เหล่าละเมาะเกาะขวางหนทางยักษ์ ภูเขาค้ำหินหลุดทรวดสลาย

เสียงครึกครื้นคลื่นคลุ้มขึ้นกลุ่มกาย ผีเสื้อร้ายรีบรุดไม่หยุดยั้ง"

ทางครอบครัวเจือกนั้น พาพระอภัยกับสิ้นสมุทรรหนีมาได้หัววันห้าคืน ก็ได้ยินเสียงนางผีเสื้อยักษ์ตามมาข้างหลัง พระอภัยสงสารเจือกก็บอกให้ส่งลงที่เกาะเล็กกลางทะเล แล้วรีบหนีเอาตัวรอดไปเถิด ถ้านางยักษ์ตามมาทัน ก็จะทำให้สิ้นสมุทรรกลับไปกับมารดา ส่วนตนเองจะขอยอมตายอยู่ที่นี้ แต่สิ้นสมุทรรไม่กลัวจะอยู่คอยห้ามมารดาไว้ ให้เจือกทั้งสามพาพระอภัยหนีต่อไป แต่เจือกเฒ่าหมดแรงลงต้องให้พระอภัยขี่คอลูกสาวแทน

พอนางผีเสื้อตามมาเจอ สิ้นสมุทรรก็แกล้งเจรจาหวังเหนี่ยวเอาไว้ให้ลู่ช้าไว้ก่อน จนนางผีเสื้อโกรธจะจับตัว สิ้นสมุทรรก็วายนำหนี ยอนกลับไปทางที่ผ่านมา นางผีเสื้อก็หลงตามไป

แต่สินสมุทรร้องไห้ทำอย่างไรก็จับตัวไม่ได้ จนสินสมุทรวิ่งขึ้นไปบนเกาะใหญ่แห่งหนึ่ง แล้ววิ่งหนีออกมาไปรอบภูเขา พอดีใจจนคำมืด สินสมุทรก็ค่อย ๆ ถอยหลังลงน้ำ แล้วก็ดำอืดไม่โผล่ตามพระอภัยไป ปล่อยให้มารดาวนเวียนหาตัวอยู่รอบเกาะนั้น กว่าจะรู้ว่าถูกหลอก พระอภัยก็หนีไปได้อีกไกลโข

แต่พอรุ่งเช้า นางผีเสื้อก็ตามมาเจอเงือกสองตายาย ซึ่งหมดแรงว่ายล้าหลังอยู่ จึงถูกจับตัวให้พาไปตามหาพระอภัย ทั้งสองตายายก็พาไปเสียอีกทาง จนครึ่งวันแล้วก็ยังไม่เจอ นางผีเสื้อจึงจับฉีกเนื้อกินเสียทั้งคู่ สินเวรกรรมไป

ฝ่ายเงือกสาวพาพระอภัยกับสินสมุทร มาใกล้จะถึงเกาะแก้วพิสดารพอจะมองเห็นหลังคาภูมิคุ้มกระเบื้องอยู่รำไร กำลังเร่งว่ายเข้าไปให้ถึงเกาะ นางผีเสื้อก็มาถึงทันพอดีเหมือนกัน แต่ความไม่ถูก พระฤๅษีลงมาขัดขวางไว้เสียก่อน นางผีเสื้อกลัวฤทธิ์พระฤๅษีจึงหยุดอยู่ที่ชายหาดนั่นเอง ทั้งพ่อลูกและเงือกน้อยจึงรอดชีวิต ขึ้นเกาะแก้วพิสดารไปอย่างหวุดหวิดเต็มที

นางผีเสื้อก็อดอดอัน ตัดพ้อต่อว่าพระอภัยต่าง ๆ นานา ไม่ยอมกลับถ้า จะขอลาตายอยู่ที่นี้ ทั้งพระอภัยและสินสมุทรก็สงสารนางผีเสื้อ แต่จำใจต้องตัดขาดจากกัน

"พื้มนุษย์สุดสวาทเป็นชาติยักษ์ จงคิดหักความสวาทให้ขาดสูญ

กลับไปอยู่คูหาอย่าอาดูร จงเพิ่มพูนภาวนารักษาธรรม

อย่าฆ่าสัตว์ตัดชีวิตพิษฐาน หมายถึงมานเมืองแมนแดนสวรรค์

จะเกิดไหนขอให้พบประสบกัน อย่าโศกศัลย์แคล้วคลาดเหมือนชาตินี้"

นางผีเสื้อก็ไม่เปลี่ยนใจ พระฤๅษีช่วยตั้งเทียนสั่งสอนก็ถูกนางผีเสื้อด่าย้อนกลับให้อีก พระฤๅษีจึงเสกทรายขวางนางผีเสื้อให้เจ็บปวด จนต้องหลบหนาลงไปใต้ทะเล

พระอภัยมณีจึงอาศัยพระฤๅษี อยู่บนเกาะแก้วพิสดารพร้อมกับสินสมุทร และนางเงือกกำพร้า เช่นเดียวกับพวกเรือแตกหลายชาติหลายภาษา ที่มาอาศัยอยู่ก่อน พระอภัยจึงได้เรียนภาษาเหล่านั้น จนพูดได้คล่อง สินสมุทรก็ได้เรียนวิชาประสาไสยเวท และเวทมนตร์คาถาจากพระอาจารย์ อยู่อีกนานประมาณสองปีทั้งสองพ่อลูกจึงขอบวชเป็นฤๅษี วิชาศีลสร้างกุศลต่อไป

ต่อมาอีกไม่ช้า เรือสำเภาของท้าวสิลราชกษัตริย์เมืองฝล็ก ซึ่งพานางสุวรรณมาลีพระธิดาไปเที่ยวชมทะเล แล้วเกิดถูกพายุใหญ่พัดหลงทาง เข้ามาถึงเกาะแก้วพิสดาร พระฤๅษีจึงขอฝากพระอภัยและสินสมุทร ให้อาศัยเรือกลับไปบ้านเมืองด้วย

ฝ่ายนางผีเสื้อยักษ์นั้น หลบพระฤๅษีจากเกาะแก้วพิสดารแล้ว ก็ไม่ได้กลับไปถ้าที่อาศัย คงเฝ้าเกาะอยู่ห่าง ๆ แต่วันที่เรือสำเภาของท้าวสิลราชแล่นออกจากเกาะนั้น อาศัยเวทมนตร์คาถาของพระฤๅษีกำบัง นางผีเสื้อจึงไม่เห็น จนเรือแล่นไปใต้หลายวันแล้ว ภูติผีพรายลูกน้องของนางยักษ์ที่อยู่รอบนอกจึงเข้ามาบอก นางก็ติดตามไปถึงสิบหาวันจึงทันกัน นางผีเสื้อก็ทำลายเรือสำเภาแตกจมลงกนทะเล ท้าวสิลราชว่ายน้ำไม่ไหวก็จมน้ำสิ้นพระชนม์ไป

สินสมุทรซึ่งสมัครเป็นลูกเลี้ยง ของนางสุวรรณมาลี ก็พานางว่ายน้ำไปถึงเจ็ดวันเจ็ดคืน จึงได้ขึ้นพักบนเกาะร้างแห่งหนึ่ง สอนพระอภัยเกาะกระดานบานประตูเรือลอยไปขึ้นอีกเกาะหนึ่ง นางผีเสื้อไม่สนใจผู้ใด คงติดตามพระอภัยมาจวนทัน แต่จับตัวไม่ได้ เพราะพระอภัยหนีขึ้นไปอยู่บนหน้าผา แล้วสวดภาวนาเวทมนตร์ของพระฤๅษี ที่ให้ไว้คุมตัว

นางผีเสื้อก็ต้องเฝ้าอ่อนน้อมอีกครั้ง พระอภัยก็ไม่ยอมให้อ่อน นางจึงรายมนตร์ให้ฝนตกฟ้าร้องจนแทบจะทนไม่ได้ เพราะไม่มีหนทางที่จะหนีไปไหนอีกแล้ว พระอภัยจำต้องตัดสินใจลาสิกขา จากเพศฤๅษีมาเป่าปี่ จนนางผีเสื้อสมุทรขาดใจตายไปตามเสียงปี่ และกลายร่างเป็นศิลาตามเดิม พระอภัยลงจากภูเขามาดูเมียคู่ยากแล้วก็ไต่แต่พร้ารำพันไปตามประสา

"สงสารนักภักดีเจ้าพี่เอ๋ย เป็นคู่เซยเคียงชิดพิศมัย
ถึงรูปชั่วตัวดำแต่หน้าใจ จะหาไหนได้เหมือนเจ้าเยาวมลาย
ตั้งแต่นี้มีแต่จะแลลับ จนสิ้นดับกาลปาวสาน
จนม้วยดินสิ้นฟ้าแลบาดาล มิได้พานพบกันเหมือนก่อนมา"

ชีวิตรักแรนทของนางยักษ์ชนิดผีเสื้อสมุทร อันเกิดจากความต่างชาติเชื้อ ต่างผิวพันธุ์ ต่างชั้นวรรณะกัน ก็ถึงคราสิ้นสุดลงที่จุดนี้เอง.